Hukuk Bölümü 2008/359 E. , 2008/416 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - İŞ KANUNU (4857) Madde 29

"İçtihat Metni"

Davacı : V. Deri Tekstil Otomotiv Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. Ş.M.K.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bursa Bölge Müdürlüğü'nün 18.11.2005 gün ve 21414 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 105. maddesine göre para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

Gönen Sulh Ceza Mahkemesi; 22.6.2007 gün ve E:2005/334, K:2007/221 sayı ile, başvuruya konu idari işlemin hukuka uygun olduğu anlaşıldığından başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Yasası'nın 28/8-a maddesi gereğince reddine karar vermiş; bu karara yapılan itiraz üzerine BANDIRMA AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 1.10.2007 gün ve Değişik İş:2007/475, Değişik İş K:2007/502 sayı ile, 4857 sayılı Sendikalar Kanunu'na muhalefetten muteriz V. Deri Tekstil Otomotiv Gıda ve San. Tic. Ltd. Şti. hakkında verilen idari para cezası ile ilgili olarak Gönen Sulh Ceza Mahkemesi'nin 22.6.2007 tarih ve 2005/334 E, 2007/221 K sayılı hükmün süresi içerisinde Bandırma Ağır Ceza Mahkemesi'nce incelenmesinin muteriz şirket vekili tarafından istendiği, Gönen Sulh Ceza Mahkemesi'nin dava konusu olayıyla ilgili olarak 4857 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 108/2. maddesi ile idari para cezasının tebliğinden itibaren 7 günlük süre içerisinde idari işlem ile ilgili idare mahkemesine başvuru koşulunun getirilmiş olduğu anlaşıldığından, usul ve yasaya uygun bulunmayan Gönen Sulh Ceza Mahkemesi'nin 22.6.2007 gün ve 2005/334 E, 2007/221 K sayılı başvurunun reddine dair kararının kaldırılmasına, dosyanın görevli ve yetkili Balıkesir İdare Mahkemesi'ne gönderilmek üzere gereği için Gönen Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Sulh Ceza Mahkemesince, davacı vekilinin Balıkesir İdare Mahkemesine hitaben verdiği, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemli dilekçesi ile birlikte dava dosyası Balıkesir İdare Mahkemesine gönderilmiştir.

Balıkesir idare Mahkemesi'nin yetkisizlik kararı üzerine dosyanın gönderildiği BURSA 2. İDARE MAHKEMESİ; 1.5.2008 gün ve E:2008/56, K:2008/593 sayı ile, davanın, davacıya 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca 4.286,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 18.11.2005 tarih ve 21414 sayılı işlemin iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında yer alan cezalara karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği yolundaki hükmün 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendi ile yürürlükten kaldırıldığı, halen idare mahkemelerinde görülmekte olan davaların, açıldığı mahkemede görülmesine devam edileceği yönünde istisnai hükme de yer verilmediği, bu durumda, davacı şirkete 4857 sayılı Kanun'un 29. maddesine aykırı hareket ettiğinden bahisle verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığı çözümleme görevinin 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesi ile Mahkemelerinin görev alanından çıkarıldığından 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na göre uyuşmazlığı çözme görevinin sulh ceza mahkemesine ait bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

İdare Mahkemesince, davacı vekilinin istemi üzerine dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının adli yargı dosyası ile birlikte davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 29, 100 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesinde, toplu işçi çıkarmaya ilişkin düzenlemeye yer verilmiş; 100. maddesinde, toplu işçi çıkarma ile ilgili hükümlere aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizliğe ilişkin kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bandırma Ağır Ceza Mahkemesi'nin 1.10.2007 gün ve Değişik İş:2007/475, Değişik İş K:2007/502 sayılı GÖREVSİZLİĞE İLİŞKİN KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.